

Latvijas Nacionālā bibliotēka

Preses apskats

10-03-2023

Sagatavoja:

Uzziņu un informācijas centrs

Informācijas pakalpojumu un SBA nodaļa

Zosēnieši pulcējās īpašos svētkos – pagasta bibliotēka svinēja Jurgus. No kultūras un sabiedriskā centra zāles aizskatuves otrajā stāvā tā pārcēlās uz pirmo stāvu.

SARMĪTE FELDMANE,
teksts un foto

Cēsu Centrālās bibliotēkas direktore Natālija Krama atzina, ka līdz šim arī mazais, tumšais būcēnītis bija laba bibliotēka, bet, lai nokļūtu tajā, apmeklētājiem bija jāizmanto stāvas kāpnes ēkas ārpusē. "Tagad tās telpa ir mājīga un gaiša, zosēniešiem patīks te uzkavēties, gan izvēloties grāmatas, palasot presi, gan izmantojot iespēju iesniegt iesniegumu pašvaldībai," teica N.Krama un atgādināja, ka Zosēnu pagasta bibliotēka ir arī pašvaldības pakalpojumu klientu apkalpošanas centrs.

Zosēnu bibliotēka 16 gadus atradās nepiemērotās telpās, un jau pirms gadiem toreizējai pagasta pārvaldes vadītājai Zināidai Šoldrei bija ideja, ka grāmatu krātuvei jāpārceļas uz kultūras un sabiedriskā centra pirmo stāvu.

"Bibliotēkas vajadzībām pārbrūvētas telpas, kurās atradās krājzāļu sabiedrība un bija neliela telpa sarunām. Krājzāļu sabiedrība tagad ir otrajā stāvā, kur bija pagasta pārvaldes vadītājas kabinets. Savukārt pasta kādreizējā telpā ir kabinets kultūras un sabiedriskā centra vadītājai, kura ir atbildīga par pašvaldības ēku un arī kultūras dzīvi pagastā. Savukārt iepriekšējā bibliotēkas telpā, aizskatuvē, vieta aktieriem un māksliniekiem pirms uzstāšanās," pastāstīja Jaunpiebalgas apvienības vadītāja Dace Valdemiere – Bišere.

Darbus paveica apvienības saimnieciskā dienesta darbinieki Uldis Ozoliņš un Aleksejs Sidoraks.

Zosēnos bibliotēka gaišāka un plašāka

◆GANDARĪTI. Zosēnu pagasta bibliotēkas Jurgus (no labās) Uldis Ozoliņš, Irene Priše, Ausma Lādīte un Aleksejs Sidoraks.

raks. "Ja piesaistītu firmu, izdevumu tāme būtu liela. Tā arī abi uzņēmāmes. Viss bija jāizvāc, jāizlauž siena, jāmaina grīda. Elektroinstalācija jāmaina, datortikls jāievēl. Labi, ka nebija noteikta termiņa, kad jāpabeidz. Pēc Ziemassvētkos ar visu tikām galā, atlika bibliotēkai iekārtoties," stāstīja U.Ozoliņš.

Gan N.Krama, gan D.Valdemiere – Bišere uzsvēra, ka gaišā un mājīgā bibliotēka ir piemērs sadarbībai, tam, ka, kopā darot, var izdarīt labi. Par telpas remon-

tu gādāja apvienības pārvalde, par jaunajiem plauktiem, bibliotēkas iekārtojumu Cēsu Centrālā bibliotēka. Vasarā darbā iesaistījās skolēni, kuri darīja sev atbilstošus darbus. Iekārtot telpas palīdzēja ikviens pašvaldības darbinieks Zosēnos, kā arī brīvprātīgie un bibliotēkas vadītājas Irenes Prišes ģimene. Zosēnu pagasta bibliotēka tagad ir plaša, te mājīgs stūrītis arī bērniem, var pie galdiem piesēst un palasīt.

Zosēniete Ausma Lādīte, vērtējot bibliotēku, atzina: "Ko es

darītu, ja nebūtu bibliotēkas? Grāmatas ir glābiņš. Tā kā pašai vairs nav aktīvas dzīves, tad lasu par citu dzīvi, ceļojumiem. Saka, ka jaunā paaudzē grāmatas nēlāsa, bet kā jaunie rakstnieki raksta! Prieks lasīt Mērijas Elizabetes Kalniņas grāmatas. Divdesmitgadniece jau izdevusi divas, brīnīgā latviešu valoda, interesants sižets. Kad izvēlos grāmatas, vispirms eju pie latviešu autoru plauktiem. Visskumīgākais brīdis ir, kad jāaizšķir grāmatas pēdējā lappuse un jāatvadās."

Ausma arī uzsvēra, ka bibliotēkāre vienmēr ir atsaucīga, ja Zosēnos kādas grāmatas nav, atved no citas bibliotēkas.

Bibliotēkas vadītāja Irene Priše saņēma laba vēlējumus no zosēniešiem, un ikkats uzsvēra, cik liela nozīme grāmatai ir viņa dzīvē. Zosēnu pagastā deklarēti 292 iedzīvotāji, bibliotēkas apmeklētāju sarakstā ir 131. Bibliotēkā ir pieejamas 4074 grāmatas. D.Valdemiere – Bišere atgādināja, ka bibliotēkāre labi zina katra lasītāja intereses un tiek domāts, lai būtu pieejami tie darbi, kurus zosēnieši lasa.

I.Priše nezinātājiem atklāja, ka bibliotēkas āršienā ir noslēptas durvis. Viņai ir iecere, ka pa tām varētu iziet uz vasaras terasi. To varēs izmantot ikviens iedzīvotājs, ne tikai bibliotēkas apmeklētāji. Visi ir pārliecināti, ka vasaras terase būs, jo ir jau aprēķinīti, jāizstrādā skicē projekts, arī apzināts, kur varētu piesaistīt finansējumu.

Drustu pagasta bibliotēkas vadītāja Aija Ciguze, apsvēicot kaimiņus, uzsvēra, ka bibliotēkas jaunās telpas ir pierādījums, ka, ja vietējā kopiena ir ieinteresēta, sadarbojoties ar pašvaldību, var paveikt daudz.

"Ja cilvēki te jūties labi, Zosēni nepazudīs," uzsvēra Zosēnu pagasta kultūras un sabiedriskā centra vadītāja Dzidra Priše, paužot gandarījumu, ka zosēnieši ir aktīvi, viņiem ir svarīgi, kas notiek pagastā, viņi ieinteresēti paūz viedokli, ierosina. Viņa izveidojusi zosēniešu "WhatsApp" grupu, tajā iesaistījušies vairāk nekā 94 pagasta iedzīvotāji. □

Avots: Druva

Datums: 07-03-2023

Kraukļu bibliotēkas pieejamība nav mazinājusies

ŽEŅA KOZLOVA

Bibliotēka Kraukļos ir viena no tām Madonas novadā, kuru nav skāris pašvaldības pērn decembrī uzsāktais bibliotēku tīkla reorganizācijas process. Cēsaines pagasta Kraukļu bibliotēkas vadītāja LARISA MALIGINA pauž gandarījumu, ka viņu pusē bibliotēku pakalpojumu pieejamība nav mazinājusies:

— Tie ierastajos laikos tiek sniegti tādā pašā apjomā kā līdz šim, jo pašvaldības izstrādātā reorganizācijas koncepcija paredz saglabāt bibliotēkas katrā novada pagastā un pilsētā, līdz ar to tās darbosies gan Cēsaines centrā, gan Cēsaines pagastā — Kraukļos.

Neliela nesaprašanās gan sanāca attiecībā uz novada domes sākotnēji apstiprināto jauno nosaukumu — Cēsaines pagasta bibliotēka, izslēdzot vārdu „Kraukļi”, bet mūsu apvienības vadītājs Vilnis Špats to pārrunāja ar domes juristiem, un šajā otrdienā saņēmām ziņu, ka turpmāk sauksimies Cēsaines pagasta Kraukļu bibliotēka.

— Jums ir laimējies, ka Cēsaines apvienību vada cilvēks, kurš izprot vietvārdu saglabāšanas nozīmi, to, cik svarīgi, lai pakalpojumi iedzīvotājiem būtu pieejami iespējami tuvak dzīvesvietai.

— Tas, ka kaut kas arī laukos tiek saglabāts, protams, priecē. Un arī vietvārdiem nosaukumos ir liela nozīme. Adresē esam saglabājuši arī nosaukumu „Kraukļu skola” un afišās, aicinot uz pasākumiem, izstādēm, norādām, ka tie norisināsies Kraukļos vai „Kraukļu skolā”. Kraukļu pamatskola tika slēgta 2006. gadā. Gadu vēlāk 1. aprīlī sarīkojām talku, un jau maijā uz šejieni no „Vizbūjiem” pārcēlās bibliotēka un te uzsāka darbu.

— Kraukļu bibliotēka ir viena no retajām laukos, kas ir atvērta arī sestdienās, bet slēgta pirmdienās. Kāpēc tāda izvēle?

— Mēs pieturamies pie tradīcijām, kas izveidojušās daudz gadu garumā, tai skaitā arī pie iedzīvotājiem ierastā darba laika. Taču patiešām ir maz pagastu, kur bibliotēkas strādā arī sestdienās. Zinu, ka iedzīvotāji sestdienās tiek gaidīti Mētrienā, tāpat Praulienā un dažviet citur. Daži kolēģi ir izmēģinājuši strādāt pirmdienās un secinājuši, ka sestdienās tomēr apmeklētāju ir vairāk. Tā ir arī pie mums Kraukļos, jo šajā dienā bibliotēku apmeklē arī strādājošie — ne tikai lai apmainītu grāmatas, bet arī lai apskatītu izstādes, ko rīkojam regulāri. Patlaban pie mums var aplūkot arī cēsainietes Evitas Jūras zilonu kolekciju, ko veido 110 dažādi lielāki un mazāki ziloniņi, kuri ir raisījuši lielu interesi.

Sestdienās visai bieži piestāj arī tūristu grupas pa ceļam uz Cēsaines pili. Nupat mēs apmeklējām smiltenieši, tāpat ieradās ģimenes ar bērniem, vecvecāki ar mazbērniem un citi interesenti no tuvākas un tālākas apkāmes.

Katrā ziņā par apmeklētājiem nevaru sūdzēties. Uz bibliotēku

— Pats galvenais, ka arī sešpadsmit gadu pēc Kraukļu skolas slēgšanas tās ēkā mājā dzīvība, te darbojas bibliotēka, un tā ir kļuvusi par vietējo iedzīvotāju kultūras centru un pulcēšanās vietu. — uzsvēr Larisa Maligina.

AGRA VECKALNIŅA foto

nāk dažāda gadagājuma ļaudis: pensionāri, bērni, skolēni, it īpaši tad, kad ir jālasa ieteicamā literatūra.

— Pastāstiet, lūdzu, kā sākās jūsu darba gaitas bibliotēkā?

— Lielā mērā tā bija apstākļu sakritība. Tā sanāca, ka divreiz aizvietoju bibliotēkas vadītāju dekretā atvaļinājumā, bet tad, kad viņa nolēma no šī darba vispār iet prom, uzņemties šos pienākumus piedāvāja man.

Darbs bibliotēkā man nedaudz jau bija iepatīcies, arī lielu daļu pienākumu biju iepazīsinis, un es šim piedāvājumam piekritu, bet 2007. gadā, kad pārcēlāmies uz Kraukļu skolas ēku, sapratu, ka ir pienācis brīdis, kad ir jāmacās. Pēc izglītības esmu šuvēja, ilgus gadus esmu nostrādājusi sadzīves pakalpojumu kombināta šūšanas artelī Cēsainē.

Iestājos Kultūras koledžā. To pabeidzu 2010. gadā, tajā iegūtais diploms tagad tiek pielīdzināts 1. līmeņa augstākajai izglītībai. Piedalos arī dažādos semināros, kursos. Katru gadu kaut kas jauns ir jāapgūst, jāmacās un sevi jāpilnveido ir visu laiku. Strauji bibliotēku darbā ienāk arī jaunās tehnoloģijas.

Pats sākums, tās apgūstot, nebija viegls, bet šīs prasmes es mācījos kopā ar bērniem. Kad esi pamatus apguvis, tad arī viss pārējais aiziet ir kā pats no sevis, bet, protams, apmeklēju arī kursus. Bija jāapgūst arī bibliotēku informācijas sistēma ALISE.

— Kādas ir tradīcijas, pasākumi, aktivitātes, kas raksturo Kraukļu bibliotēkas darbu?

— Pats galvenais, ka šajā bijušajā Kraukļu skolā darbojas ne tikai bibliotēka, bet tā ir kļuvusi par vietējās kopienas kultūras centru un pulcēšanās vietu. Te folkloras kopai „Krauklēnieši” notiek mēģinājumi.

Bibliotēkas otrajā stāvā ir izvei-

dots muzejs — skola, kur apskatāmas klases, kādas tās izskatījās pēc 2006. gada, kad skolu likvidēja. Fotografējās ir attēloti Kraukļu skolas izlaidumi, skolēnu rokkrastā rakstītās hronikas, pārgājiena apraksti. Apskatāma ekspozīcija, kurā galvenie eksponāti ir skolas tehniskā aparatūra. Izveidota klase ar 70.—80. gadu skolēnu mēbelēm — soliēm. Eksponāti tiek papildināti ar senām mācību grāmatām, datoriem, faksu aparātiem, televizoriem.

Sadarbībā ar Madonas novadpētniecības un mākslas muzeju bibliotēkas sarakojumu zālē tiek rīkotas izstādes.

Ir arī citas tradīcijas. Katru gadu pēc kapusvētkiem joprojām notiek teātra izrādes, tās ir ļoti pieprasītas un kupli apmeklētas. Cēsaines vidusskolas skolēni katru gadu dodas pārgājienos, un viens no maršrutiem ir Kraukļu bibliotēkas apmeklējums un VUGD (Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests) postenis, ar kuru ir izveidojusies laba sadarbība.

Tiek vākti un papildināti materiāli tematiskajām mapēm. Bibliotēkā ir atrodami nepublicēti materiāli par bijušo Kraukļu un Kārķu pagastu un to ievērojamiem cilvēkiem, vietām. Kraukļos un Kārķos ir daudz gaišu cilvēku, ar ko varam lepoties. Ļoti patīk, ja izdodas atrast arī kādus mazāk zināmus vēsturiskus datus. Pat nodotajā makulatūrā kādas tik pērlis esmu atradusi!

— Pastāstiet, lūdzu, par sevi, savu dzimtu, ģimeni!

— Mamma daudzus gadus ir strādājusi Kraukļu skolā par skolotāju. Uz šejieni viņa atnāca 1959. gadā pēc Valmieras pedagogiskās skolas beigšanas. Savukārt tētis bija kinomehāniķis, un viņš arī mūrēja krāsnis. Tas viņam ļoti paveicās, daudzi vēl tagad viņu atceras un saka, ka viņa mūrētās krāsnis kalpo joprojām. Tētis ir jau

aizsaukts mūžībā, bet ar mammu joprojām esam kopā — pagājušajā gadā nosvinējām 85. dzimšanas dienu.

Dēls Mikus Jēkabpili ir izmācījis par datorspeciālistu un tagad strādā Madonas novada pašvaldības centrālajā administrācijā.

Pati esmu dzimusi Cēsainē, Kraukļos beiguši astoņas klases, tad izglītību turpināju Cēsaines vidusskolā, kuru absolvēju 1982. gadā. Pēc tam devos uz Rīgu, kur izmācījos par šuvēju-motoristi.

— Kāpēc izvēlējāties tieši šo profesiju?

— Tādas istas skaidrības, par ko vēlētos kļūt, nebija, bet, kā jau lauku bērnam, grībējās uz pilsētu, uz Rīgu. Vairāk gan domāju par adītājas profesiju, bet nenokomplektējās grupa, un tā es kļuvu par šuvēju. Bija jāmacās vien gads, sāku strādāt fabrikā „Māra”, bet tur man nepatika, un es atgriezos Cēsainē, sāku strādāt sadzīves pakalpojumos. Pēc tam, kad viss bruka un juka, izrādījās, ka bibliotekāres darbs ir istais.

— Interesē arī vaļasprieki, tas, vai ar šūšanu arī nodarbojaties.

— Ar šūšanu gan nodarbojos ļoti reti, vienīgi tad, ja vajag kaut ko pielabot vai, piemēram, kāds, kurš zina, ka man ir arī tāda profesija, palūdz, vai nevarot rāvējslēdzēju nomainīt, jo jaka esot vēl ļoti laba. Taču tā kaut ko jaunu uzšūt — to gan vairs ne, lai gan šujmašīna mājās ir un kaut ko uzmeistarot vēl varētu.

Ļoti patīk sēņot, un liels ir arī prieks par pielasītajiem sēņu groziem. Vēl ne tik sen mūsupusē bija ļoti labas sēņu vietas. Arī sēņotāju bija daudz, bet visiem pietika — kā saka, savai sēnei garām nepaiesi. Taču meži tiek izcirsti, un arī sēņu paliek mazāk.

Tā kā dzīvoju privātmājā, savu laiciņu veltu arī dārzam, pašpatēriņam paši daudz ko izaudzējam un konservējam ziemai.

Avots: Stars

Datums: 07-03-2023

**BIBLIOTEKĀRĀM
JĀPROT
ARĪ SPĒLĒT
LEĻĻU TEĀTRI
UN KVESTU**

“Strādājot par bibliotekāri, es mācos uzzināt ko jaunu, atklāt sevī jaunus talantus un radošumu,” saka Naujenes tautas bibliotēkas bērnu nodaļas bibliotekāre Aiga Soldatjonoka, kura pirms dažiem gadiem nolēma aiziet no darba skolā un pievērsties jomai, par kuru jau kādu laiku bija sapņojusi. Darbs ar bērniem ir ieguvis pavisam citu, daudz interesantāku un radošāku nozīmi.

Draugos ar dabu

Būdamā pēc profesijas pedagoģe, Aiga atzīst, ka nekad nav plānojis strādāt skolā, tas sanāca nejauši un ievilkās uz daudziem gadiem. Viņas plāni bija saistīti ar bioloģiju, kas skolā bija vismīļākais priekšmets. Aiga sapņoja strādāt farmācijas nozarē vai kādā laboratorijā. “Interese par bioloģiju nāk no agras bērnības. Dzīvoju mazā pilsētā Dagdā, kur mums bija sava saimniecība, goviņas, cūkas, dārzeņi. No bērnības patika viss, kas saistīts ar dabu, visādi augi, kukaiņi un putni, patika vienai staigāt pa mežu un runāt ar kokiem,” jautri teic Aiga.

Klausot mammas ieteikumiem mācīties to, kas pašai patīk, Aiga izvēlējās studēt bioloģiju Daugavpils Universitātē, ieguva arī bioloģijas, ķīmijas un veselības mācības pedagoģa diplomu. Aizvietojot uz laiku saslimušo pedagoģu kādā skolā, Aiga aizkavējās skolotāja darbā uz 12 gadiem, mācot pamatskolas un vidusskolas skolēniem bioloģiju. Taču pats pedagoģa darbs neaizrāva, aizvien biežāk galvā icīgās doma par darbu bibliotēkā. Aiga vairākkārt sūtījis savu CV uz dažādām bibliotēkām, saņēma arī atteikumus, jo nav bibliotekāra izglītības, taču pirms sešiem gadiem Aiga tomēr savu sapni piepildīja. Naujenes tautas bibliotēka meklēja bibliotekāru tieši darbam ar bērniem un tobrīd bibliotekāra diploms nebija noteicošais. Aiga atzīst, ka viņas iemīļotās bioloģijas gan pietrūkst, taču viņa šo trūkumu kompensē vasarnīcā, kur var izbaudīt dabu un darboties dārzā.

Uz bibliotēku ar kaļķi

Kad Aiga uzsāka darbu bibliotēkā, vadītāja esot teikusi – dari, ko gribi, bet tavš pienākums ir dabūt bērnus uz bibliotēku. Lai piesaistītu jauniešus, Aiga apmeklēja pagasta skolas, kur vada bibliotekāra stundas, aicina bērnus iegriezties bibliotēkā. Katram apmeklētājam viņa meklē pieciņu, parunājas par dzīvi, apjautājas, kā pagājusi diena. “Dariju visu, lai sadraudzētos, pat kopā mījasdarbus pildījām. Vēlāk bērni man atzinās, ka es viņiem šķitu divai bibliotekāre, jo esot daudz jautājumi. Sākumā bērniem tas šķita savādi, jo diemžēl nereti pat vecāki neinteresējas par saviem bērniem,” saka Aiga.

Viņa ievēroja, ka bērni nāk uz bibliotēku, jo te ir iespēja satikties ar draugiem ārpus skolas, te neviens

meitene palūdz atļauju bibliotēkā nosvinēt dzimšanas dienu, jo mamma neļāva saukt draugus uz mājām. “Padomāju – kāpēc nē? Es atļāvu, uzvārtu tēju, meitene atnesa torti, atnāca dažī draugi, kopā nosvinējām, mierīgi, klusi. Šeit, laukos, bērniem bibliotēka ir vieta, kur būt kopā. Galvenais, lai viņi te jūtas ērti, ģimeniski. Bet, kad apkārt vēl ir grāmatām pilni plaukti, var piedāvāt kādu papemt palasīt.”

Aiga spēra soli tālāk un piedāvāja bērniem nākt kopā ar saviem mājdzīvniekiem un lasīt viņiem priekšā. “Bērni nāca, atnesa kāmi, divas žurkas, lielo gliemezi, lasīja viņiem grāmatu fragmentus. Pie viena daļiņas pieredzē, kā kopt un barot dzīvniekus. Citi nāca paskatīties, aptaustīt žurciņu, jo ne katram ir mājās.” Bērniem šī ideja iepatīkās un viņi lūdza atļauju atnākt ar saviem kaķiem. Jau pēc nedēļas bija kaķiem veltīta pēcpusdienu, kāds sēdēja šņākdams krātnī, cits jutās omulīgi klēpi, bet viens pat izmanījies aizmukt. Aiga sagatavoja grāmatas par kaķiem. Bērni labprāt šķirstīja un lasīja priekšā saviem mīļiem. Ko gan neizdarīsi, lai tikai piesaistītu literatūrā.

Kvests un lelles

Lai ieinteresētu bērnus un jauniešus, jāliek lietā visas iespējas, jāmeklē arvien jaunas idejas. Bibliotēkā bērniem regulāri notiek dažādas radošas nodarbības, reizē ar bērniem arī pati Aiga ir apguvusi jaunas iemaņas, piemēram, pārdošanu, ausānu, termozīmēšanu, papīra rokdarbus, sejas apgleznošanu, darbu ar 3D printeri. No kolēģes Ninas iemācījusies sveču liešanu. Pašlatk Aigai padomā apgūt kopā ar bērniem batiksošanu, apgleznojot dažādus apģērbus vai auduma gabalus, kā arī izmēģināt dekupāžu un stikla apgleznošanu.

Ar sajūsmu bērni uzver dažādas spēles un kvestus. Nesen Aiga izdomāja kvestu “Kraujas ciema mistērija”, mudinot bērnus pēc QR koda meklēt ciematā interesantus objektus – kokus, kanalizācijas lūkas, akas u.tml, pie viena gūstot papildu informāciju par ciematu. Savukārt kvests “Iepazīsti Naujeni un Latviju kopā ar dababāzi Letonika.lv” mudināja bērnus pildīt dažādus uzdevumus par kultūru, himnu, ģerboni, ciemata vēsturi un tādejādi iemācoties arī izmantot dababāzi. Idejas Aiga smēlas internetā un no kolēģiem, pati pilnveido un pārveido pa savam.

Jau kādu laiku bibliotēkai ir arī savs leļļu teātris. Sākotnējās bailes uzstāties uz skatuves bērniem pāriet ļoti ātri, apzinoties, ka viņus pašus pat neredzēs, vien dzirdēs. Aiga sarakstījusi scenārijus lēdām 10 lūgām, pamatā izmantojot latviešu autoru darbus. Pirmā bijusi pēc Margaritas Stārstes pasakas “Rūķis Svečulējis” motīviem, ko bērni izrādīja Naujenes pamatskolā. Katra luga ir vien 10 minūtes gara, lai bērni nepagūst nogurt un nezaudē interesi. “Svarīgi ir atrast galveno varoni, kas izturēs visu lugu. Cits priecāsies pateikt tikai vienu frāzi, bet kāda meitene visu

lugu turēja rokā ziediņu un bija laimīga par to pašu,” saka Aiga. Pašlatk viņa ir jauna aktieru sastāva meklējumos, jo iepriekšējais jau izaudzis.

Bibliotēkai pārceļoties uz jaunām telpām, beidzot pavērsies arī plašākas iespējas, jo bērnu radošajām darbnīcām ir iedalīta atsevišķa telpa, kur viņi varēs darboties, netraucējot pārējām bibliotēkas apmeklētājiem. Turpat glabājas arī visi nodarbībām nepieciešamie materiāli. Bibliotēkā ir arī atsevišķa rotaļu zona pašiem mazākajiem apmeklētājiem, viņi varēs sēdēt uz paklāja, bumbām, likt puzles un spēlēt dažādas galda spēles. Pasaudzī jau nolūkojuši augstātvu kā telpu, kur gatavoties eksāmeniem.

Vasarā varēs izmantot arī verandu, kur būs iespējama rīkot izrādes, aicināt skatītājus no kaimiņu mājām, pensionārus un māmiņas ar bērniem. Veranda būšot lieliska vieta plēnīciem un koncertiem, te bērni varēs ņemt līdzi arī mājdzīvniekus.

Mazāk burtu, vairāk bilžu

Lai bērni iemīlētu grāmatas jau no mazotnes, Aiga iesaistījusi programmā “Grāmatu starts”, uzrunājot 3-4 gadus vecu bērnu vecākus nākt ar saviem mazuliem uz individuālām nodarbībām, kuru laikā rotaļas veidā bērni iepazīstas ar grāmatām un bibliotēku. Svarīgi esot tieši vecāku iesaiste, lai bērns justos droši un pārliecināts.

Interese par grāmatām un lasīšanu mainās līdz ar laiku. Aiga atzīst, ka pati bērībā daudz lasījusi, viņu piesaistīja grāmatu īpaši smarža bibliotēkā. “Šķīstot vecās grāmatas, par sajast šo bērnības smaržu. Jaunās grāmatas tā nesmaržo”. Viņas pirmā izlasītā grāmata bija par Sarkangalvīti. No bibliotēkas mājās nesusi pilnu somu, cēlusies agrā rītā, kamēr viss gul, un centusies lasīt. “Istabā tumšs, acis līgā neredz, varēju tikai uzminēt rakstīto, bet gribējās lasīt. Mūsu pagalmā lasīja visi bērni, mēs gājām uz ābeļkārzu, sēdāmies zarus, katram bija sava vieta, visi kopā lasījām. Tolaik nebija mobilu telefonu, multfilmās rādīja reizi dienā vai brīvdienās. Protams, bija izklaides, kā futbols, paslēpes, lelles vai velosipēds, bet arī daudz lasījām.” Aiga ievērojusi, ka mūsdienās bērnus vairāk interesē internets, rotaļlietas, viņi nespēj ilgstoši nekustīgi nosēdēt ar grāmatu rokā. Ja izvēlas grāmatu, tad tai jābūt pēc iespējas plānāka, kur ir daudz zīmējumu un maz teksta. Vairāk izvēlas grāmatas par burvestībām, supervaroņiem, princesēm un animācijas filmu varoņiem.

Lai varētu bērniem pastāstīt par kādu grāmatu, Aiga tās lasa pati, cenšas iesaistīt lasītprasmes veicināšanas pasākumos, piemēram, Bērnu žūrija. Grāmatas nes arī mājās lasīt priekšā savam dēliņam.

PERSONĪBA

KERT SAPNUS DZIMTAJĀS MĀJĀS

Lauku bibliotēka ir neliela kultūras salīņa ikvienā pagastā, kurp iegriezies pēc jaunas lasāmvielas, pasērfojot internetā vai aprunāties. Nīcgales tautas bibliotēka apmetusies bērnodārza čkā, kur kādreiz kūsājusi dzīve, bet nu rūmes pietiek gan pirmsskolas vecuma grupiņām, gan feldšeru punktam un bibliotēkai. Gluži kā trīs vaļi, uz kuriem balstās dzīve pagastā.

Rīta stundā bibliotēkas telpās ir klusums. Bibliotēkārē Žaklīna Teičāne šo laiku izmanto, lai sakārtotu dokumentāciju un dažādus darbus ar krājumu, saplānotu darbus. Jauniete atzīst, ka dažkārt šis klusums ir nomācošs, taču viņa to cenšas izmantot lietderīgi. Dienas laikā ienāk pa kādam vietējam lasītājam, pēcpusdienā no skolas atgriežas bērni, kas mēdz ielūkoties bibliotēkā, visbiežāk lai tiktu pie interneta, taču Žaklīna viņus cenšas ierunāt paņemt arī kādu grāmatu. Pirmsskolnieki, kas jau iemanījušies buru pasaulē, nāk ar vecākiem pēc Bērnu žūrijas un citām grāmatām. Bibliotēkārē prieks par katru apmeklētāju.

Žaklīna ir visjaunākā bibliotēkārē Augšdaugavas novadā, kas darbu bibliotēkā sākusi vien pirms gada. Daugavpils Universitātē ieguvusi bakalaura un maģistra diplomu psiholoģijā. Par savas izglītības izvēli ļautri teic, ka mūsdienās tie jaunieši, kas īsti nezina, ko darīt pēc skolas

absolvēšanas, parasti izvēlas studēt psihologos vai robežsargos. Žaklīnai psiholoģija patīk, tomēr pagaidām viņa neredz iespēju strādāt šajā jomā. Arī jaunākā māsa Kristīna pašlaik Daugavpils Universitātē studē psiholoģiju, kas viņai ļoti padodas, teic Žaklīna.

Pirmo darba pieredzi Žaklīna guvusi jau studiju laikā, palīdzot digitalizēt dokumentus Daugavpils latviešu biedrībai un strādājot par skolotājas palīgu Vienības pamatskolā, kur devās mācību praksē kā psiholoģijas studente. "Tobrīd sākās Covid pandēmija, klasēs bija jāievēro distance, klases dalīja, skolotājiem bija nepieciešama palīdzība skolēnu pieskatīšanā. Tajā brīdī uz dažiem mēnešiem kļuva par skolotāja palīgu," teic jauniete.

Darbs skolā ar pamatskolas vecuma bērniem viņai ļoti patīcis. Kamēr Žaklīna bija darba meklējumos, saņēma piedāvājumu

vadīt Nīcgales pagasta bibliotēku, kas jau pāris mēnešus nevarēja atrast bibliotēkārē. Piedāvājumu pieņēmusi, jo darbvietā esot vien 10 minūšu gājienā no mājām, arī alga pagaidām apmierina, bet tālāk jau dzīve rādīs. Pirmais darba gads bijis diezgan spraigs, jo bibliotēkārā darbs bija kaut kas pilnīgi jauns un nezināms, trūka pieredzes, visu nācies apgūt pašai, jautājusi padomu kolēģēm. Daudz laika aizņēmusi krājuma ieviešana nesen ieviestajā bibliotēku informācijas sistēmā ALISE, toties tas pašlaik atvieglo ikdienas darbu.

Visbiežākie apmeklētāji esot vietējie pensijas vecuma cilvēki, kas nāk pēc grāmatām vai žurnāliem. Pēcpusdienā iegriežas skolas vecuma bērni, kurus vairāk gan interesējot iespēja paspēlēt datorspēles. Žaklīna cenšas iesaistīt bērnus kādās radošās aktivitātēs vai piesaistīt literatūrai, taču atzīst,

ka tas ir ļoti grūts uzdevums, jo bērniem vairāk patīk iegrimt savos telefonos un izklaidēties. Vieglāk esot ar pirmsskolas vecuma bērniem, kuri ar interesi piedalās kādos konkursos un radošās nodarbībās. Bibliotēkā uz sienas var aplūkot ziedu zīmējumus, ko veidojuši mazie mākslinieki. Žaklīna atzīst, ka esot vēl tikai ideju meklējumos, kā piesaistīt apmeklētājus. Tās varētu būt kādas radošās nodarbības,

piemēram, saistītas ar rokdarbiem, arī izstādes. Dažkārt viņa noskatās idejas no kolēģēm citās bibliotēkās.

Nemt grāmatas uz mājām mēdz arī Žaklīna, izvēloties kādu romānu vai vēstures grāmatu. Turklāt Žaklīna mēģina arī pati rakstīt. Jau pirms laika ir tapusi jaunietes pirmie dzejoļi, bet pašlaik aizsākti pāris romāni. Gan dzeja, gan proza veltīta mīlestības tēmai, taču Žaklīna pagaidām nevienam tos nerāda.

Brīvajā laikā jauniete apgūst korejiešu valodu. "Man vienmēr ir patikusi Āzija. Pirms tam divus gadus mācījos ķīniešu valodu kursos augstskolā. Bet skolotāja nebija stingra, neko daudz neiemācījos. Tā ir viena no sarežģītākajām valodām, jo nav alfabēta, bet hieroglīfi, katram no tiem sava nozīme un izruna. Korejiešu valoda ir nedaudz vieglāka, ir alfabēts, katrs hieroglīfs apzīmē konkrētu

burru," stāsta Žaklīna. Viņa jau apguvusi korejiešu alfabētu un var pateikt dažas frāzes. Šo valodu viņa apgūst pašmācības ceļā ar mērķi kādreiz nākotnē pacelt pa Āzijas valstīm. Jauniete izvēlas klausīties korejiešu popmūziku, kas tagad esot populāra. Viņas favorīti ir Korejas grupa BTS, kas viņu arī iedvesmojusi sākt mācīties korejiešu valodu.

Valodu apguve nav vienīgā jaunietes aizraušanās. Žaklīnai patīk fotografēt un veidot sapņu ķērijus. Viņas kolekcijā, kas aizsākta pirms septiņiem gadiem, ir jau vismaz 100 sapņu ķēriji. Dažus no tiem var aplūkot bibliotēkā. Žaklīna prāto, ka varētu arī izveidot bibliotēkā izstādi.

Nīcgale ģimenei ir neliels piemājas dārzs, siltumnīcas, kur audzē visu pašu galdam. Žaklīna no bērnu dienām radusi pie dārzu darbiem, taču bikli piebilst, ka liela dārzniecība gan nesot un labprātāk rosās nevis dārzā, bet audzē istabas augus, piemēram, kaktusus. Tie atraduši mājvietu bibliotēkā. Mājās uz palodzēm tiem esot par aukstu vai karstu, bet šeit, grāmatu svētnīcā, kaktusi jūtas tīri labi, saka Žaklīna.

Nīcgale ir Žaklīnas vecāku dzimtā vieta. Lai arī bērnība un skolas gadi pašai pagājuši pilsētā, visas nedēļas nogales vienmēr pavadītas pie vecvecākiem laukos. "Vienmēr esmu bijusi lauciniece, kas dzīvo pilsētā. Ko tur pilsētā darīt? Šeit ir daba, savi dzīvnieki, man ir seši kaķi, suns un divi truši. Šeit ir dzīve," saka jauniete.

Teksts, foto: Inese Minova

Avots: Augšdaugavas Novada Vēstis

Datums: Februāris, 2023

Ceļojums laikā kopā ar grāmatu

Vai vēl atceraties savas mīļāko bērības dienu grāmatu? Varbūt tās bija Kārļa Skalbes "Kaķīša dzirnaviņas", bet varbūt – Zentas Ērgles "Par mūsu sētas bērniem, indiāņiem un melno kaķi". Iespējams, šīs grāmatas atradīsiet Rīgas centrālās bibliotēkas (RCB) ceļojošajā grāmatu izstādē "100+ grāmatas bērniem", kas līdz marta beigām skatāma Alūksnes novada bibliotēkā.

Velte Latvijas simtgadei

"Izstāde veltīta Latvijas simtgadei un tajā varam apskatīt katrā no Latvijas simtgades gadiem izdotās bērnu grāmatas (1918 - 2018. +). Savas bērības grāmatas izstādē atradīs vairāku paaudžu cilvēki: pieaugušajiem tās raisīs personiskas izjūtas un atmiņas par savu bērību, bet bērni līdzās pašu lasītajām grāmatām ieraudzīs tās, kas tapušas gadu desmitiem pirms viņu dzimšanas, grāmatas, ko lasījuši viņu vecāki un vecvecāki," stāsta Alūksnes novada bibliotēkas direktore Iveta Ozoliņa.

Izstādē apskatāmi gan latviešu literatūras klasiķu – Raiņa, Aspazijas, Kārļa Skalbes, Annas Brigaderes un citu, gan padomju laika rakstnieku – Annas Sakses, Zentas Ērgles, Žaņa Grīvas un citu, gan mūsdienu autoru darbi. Līdztekus izstādei apmeklētājiem pieejams arī ilustrēts izstādes katalogs, kurā katram gadam veltīta viena lappuse: tajā ietvertas nozīmīgas ziņas par grāmatu un tās autoru, tekstu papildina grāmatu vāku attēli, kā arī autoru foto.

Vēstures spoguļis

Izstāde ir kā Latvijas vēstures

AR IZSTĀDĒ skatāmajām grāmatām Alūksnes novada vidusskolas 5. klases audzēkņus iepazīstina Alūksnes novada bibliotēkas bērnu apkalpošanas nodaļas vecākā bibliotekāre Anita Zača.

spoguļis, kurā atklājas dažādu laikposmu grāmatu izdošanas īpatnības, un par to plašāka informācija atrodama izstādes katalogā. Pagājušā gadsimta 20. - 30. gados vērojams grāmatniecības uzplaukums, kad darbojās tādi grāmatu apgādi kā "Valters un Rapa", Jāņa Rozes apgāds, A. Gulbja izdevniecība un citas mazākas izdevniecības. Arī Otrā pasaules kara gados izdotas augstvērtīgas bērnu grāmatas ar izcilāko latviešu mākslinieku ilustrācijām. Visgrūtākais bijis 1945. gads, kad, mainoties diem okupācijām, Latvijā nav izdota neviens latviešu autora grāmatu bērniem. Bērnu literatūras uzplaukums vērojams aizvadītā gadsimta 70. un 80. gados, kad izdotas vizuāli krāšņas grāmatas. 90. gadu izdevumiem ir daudz skopāks mākslinieciskais noformējums, kas saistīts ar sarežģīto ekonomisko situāciju.

Jaunajā gadu tūkstoši izdotās grāmatas lepojas ar labu noformējumu un krāšņām ilustrācijām. Jau 25 gadus Latvijas skaitlāko grāmatu konkursā "Zelta ābele" ir nominācija "Bērnu grāmata".

Grāmatu kolekcijā "100+ grāmatas bērniem" ir gan dāvinājumi, gan antikvariātos un no privātpersonām iegādātas grāmatas, gan izdevumi no RCB un bibliotēkas filiāļu krājuma.

Piedāvā literārās stundas

Izstādes laikā bibliotēka piedāvā literārās stundas, ko vada bibliotēkas bērnu apkalpošanas nodaļas vecākā bibliotekāre Anita Zača. Tajās skolu audzēkņiem ir iespēja gūt plašāku ieskatu par tajā skatāmajām grāmatām. Vecākā no tām ir Viļa Plūdona stāsts "Mazā Anduļa pirmās bērības atmiņas", kas izdota vēl vecajā drukā 1919. gadā. Dau-

dzas grāmatas – Valda "Staburaga bērni", Annas Brigaderes "Maija un Pajja", Jāņa Poruka "Kauja pie Knipskas", Jāņa Jaunsudrabiņa "Baltā grāmata", Alberta Kronenberga "Pieci kaķi" un citas izdotas atkārtoti, tās iepazīstina vairākas lasītāju paaudzes.

Klasēm, kas apmeklē izstādi, ir iespēja arī veikt uzdevumus, būt vēriģiem, meklējot informāciju un atbildēt uz jautājumiem, kādi cilvēku vārdi, krāsas, dzīvnieki, putni, kukaiņi, skaitļi, valstis, pilsētas, citas apdzīvotas vietas, augi, puķes un koki minēti grāmatu nosaukumos.

Noteikti ir vērts apmeklēt šo izstādi, lai vēlreiz atgrieztos savā bērībā, jo tā ir kā ceļojums laikā, kas ikvienu aizvedīs pie tām grāmatām, ar kurām kopā esam uzauguši. **enb**

Teksts un foto: Dace Plaude

Marta Bondare, Alūksnes novada vidusskolas 5. klases skolniece:

"Man patīk lasīt grāmatas, tādejā izstāde šķita interesanta. Tajā varēja apskatīt grāmatas, kas izdotas senākos laikos un kuras mēs neesam redzējuši. Atradu grāmatu, kas izdota tajā gadā, kad esmu dzimusi – tā ir "Joka pēc alfabēts". Bija arī interesanti uzdevumi, kas bija jāveic literārās stundas laikā."

Ieva Kola, Alūksnes novada vidusskolas 5. klases skolniece:

"Man patīk lasīt un arī es izstādē atradu grāmatu, kas izdota tajā gadā, kad esmu dzimusi – "Princešu piedzīvojumi". Izstāde patika, tajā varēja redzēt dažādas grāmatas no dažādiem laika posmiem. Uzzināju, ka Latvijā kādreiz grāmatas izdotas citā drukā."

Jana Solovjova, Alūksnes novada vidusskolas latviešu valodas un literatūras skolotāja:

"Katru dienu bērni jārosina lasīt un man kā skolotājai jādodom par lasītprasmes pilnveidi. Mums izveidojusies veiksmīga sadarbība ar Alūksnes novada bibliotēku, apmeklējām dažādas izstādes un literārās stundas, lai bērniem rastos interese par grāmatām un viņi lasītu aizvien vairāk. Domāju, ka ir arī rezultāts, jo bērniem, ieraugot izstādē šīs grāmatas, rodas vēlme kādu no tām izlasīt. Ieraugot informāciju par izstādi, pašai bija vēlme atnākt un to apskatīt. Izstādes izveidē ieguldīts liels darbs, jo katram gadam izvēlta sava bērnu grāmata, un man bija interesanti ieraudzīt savas bērības grāmatas, "Sēnu lietus" ir grāmata, kas izdota manā dzimšanas gadā un bija arī manās mājās. Bērniem bija interesanti redzēt viņu dzimšanas gadā izdotās grāmatas. Rēķinot savu vecāku dzimšanas gadus, skolēni varēja sameklēt viņu bērības grāmatas un mājās par to pastāstīt, rosinot apskatīt izstādi."

Avots: Alūksnes un Malienas Ziņas

Datums: 10-03-2023

Salacgrīvas bibliotēkā runā rakstošie vīri

Salacgrīvas bibliotēkā viesojās rakstnieks, žurnālists, sabiedrisko attiecību speciālists un liels copēšanas entuziasts Oskars Vizbulis. Viņš bija pirmais no četriem rakstniekiem, kuri piedalās Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstītā projektā *Tad, kad runā rakstošie vīri*, lai stipri latviešu literāti interesentiem dotu iespēju ielūkoties vīriešu iekšējās pasaules dzīlēs. Sarunu vadīja kultūrziņnāliste Liega Piešiņa, kura ir neatņemama vērtība rakstnieku tikšanās reizēs.

Sarunas sākumā rakstnieks, kurš sarakstījis divas grāmatas (2019. gadā viņš debitēja ar stāstu krājumu *Pēcēzus vecuma sviests* un 2022. gadā iznāca romāns *Ja vīrietis prastu runāt*), iepazīstināja ar savu dzīves gājumu. Daudz interesantu notikumu un pieredzes kā jaunam žurnālistam gūts darba gaitās avīzē *Vakara Ziņas*. Tur nācies izzināt gan kriminālo autoritāšu, gan citas dzīves pieredzes, kas katru, kurš piedzīvojis 90. gadus, aizved atmiņu ceļojumā.

Tiem sekoja piedzīvojumu stāsti par laivošanu un copēšanu, kas ir viena no rakst-

Kultūrziņnāliste Liega Piešiņa sarunā ar rakstnieku un žurnālistu Oskaru Vizbuli Salacgrīvā

nieka kaislībām. Pats pēc skaņas un upes vizēšanas varot noteikt, kas par zivi blakus konkrētajā brīdī rosās. Smieklu vētru izsauca teiciens *viņam ir tādas zivīgas rokas!*, kad O. Vizbulis runāja par savu dēlu, kurš arī brīvos brīžus velta makšķerēšanai un šajā jomā esot pat labāks par tēvu. Tāpat liela rakstnieka aizraušanās ir ceļošana. Patlaban, lasot Leona Brieža tulcotās portugāļu dzejnieku rindas, rakstnieks mazliet esot ceļa jūtīs un mācās no divvalodīgā krājuma. Apgūtais būšot kā valodas pamats, ceļojot pa Portugāli.

Viena no noderīgākajām rakstnieka paustajām atziņām, bija: – *Ne katra grāmata ir tava grāmata. Grāmatas ir tik dažādas, cik dažādi ir cilvēki. Var patikt un var arī nepatikt, bet tāpēc grāmata nav slikta vai laba. Dažkārt vīrieši raksta skarbāk un atkailinātāk nekā sievietes, valoda bieži ir tieša un bez izskaistinājumiem. Taču rakstītā būtība jau nemainās – mīl un cieš gan sievietes, gan vīrieši.*

Madara EVERSONE
Diānas GEDERTAS foto

Avots: Auseklis

Datums: 03-03-2023

Ar maiņas punkta piedāvājumu un jau pirmajā tā darbības dienā atnestajām sēkļu paciņām iepazīstas Dace Liniņa (no labās), Rīta Lavendele un Lilija Dance

Pēc sēklām – uz bibliotēku

Skultes bibliotēkā atklāts augu un sēkļu maiņas punkts. Līdzīgu iniciatīvu bibliotēkas vadītāja Rīta Lavendele īstenoja arī pērn pavasarī, un interese par to bija pietiekami liela. Tādēļ nolēmts iesākt turpināt. – *Tāds ir bibliotekāra uzdevums. Vākt kopā visu, kas saistīts ar vietējo kopienu, tās vēsturi, notikumiem, paradumiem. Tāpēc domāju – kādēļ gan nepievērsties arī augiem un dārzkopības tradīcijām,* – spriež R. Lavendele. Maiņas punkta atklāšanas dienā bibliotēkā bija sanākušas vairākas Mandegu iedzīvotājas, ņemot līdzi dažādas dārzeņu un puķu sēklas no saviem krājumiem. Glīti noformētajās kastītēs rindojās maisiņi ar pupām, zirņiem, ķirbi, tomātu un dažādu dārza puķu sēklām. Paredzams, ka piedāvājums turpmāko mēnešu gaitā gan papildināsies, gan arī tukšosies, jo dārzkopji šo to atnesīs un arī paņems līdzi izmēģināšanai savos dārzos.

Uzreiz gan jāteic, ka maiņas punktā negaida veikalā pirktas sēkļu paciņas, bet pašu vākumu no augiem, kas dārzā loloti vismaz divus gadus. Tā teikt – pārbaudītas vērtības. Katru nesumu reģistrēs žurnālā, arī sēkļu paciņās ievietotas zīmītes ar sēkļu dāvinātāja vārdu, kontaktinformāciju, arī šķirnes nosaukumu un auga aprakstu. – *Lai veidojas tieši mūsu pusēs sēkļu bāze,* – skaidro R. Lavendele. Pēc pagājušā gada pieredzes domājot, kā vēl pilnveidot šo aktivitāti, viņa apmeklējusi Latvijas Permakultūras biedrības rīkotās augu un sēkļu lolotāju mācības. Tajās gūtas vērtīgas zināšanas, un arī punkta atklāšanas dienā varēja noskatīties vairākus biedrības sagatavotos videomateriālus par to, kā šādi maiņas punkti darbojas citviet Latvijā. Tāpat apmācībā dāvinātas dažādas citviet Latvijā vāktas sēklas, ko arī nu var paņemt maiņas punktā un pamēģināt,

kā augi jūtas šaipusē.

Rīta aicina pēc sēklām nākt arī tos, kuri pašī vēl vietā neko nevar piedāvāt. Ar dārzkopību lielākos vai mazākos apmēros nodarbojas teju katrs pagasta iedzīvotājs, arī turpat pa bibliotēkas logu vasarās var vērot, kā cilvēki rosās savos mazdārzos. – *Tagad sarakstīsim, kurš ko ir atnesis, un cilvēki varēs sazināties, ja radīsies kādi jautājumi par audzēšanu, būs nepieciešams padoms.* Rudenī varētu rīkot dārzkopju tikšanos, lai dalītos pieredzē, kas kuram izaudzis. Bibliotēkas vadītāja cer, ka cilvēki atsūtīs arī fotogrāfijas, lai redzētu, kas no maiņas punktā paņemtajām sēklām izaudzis.

Vietējo dārzkopju stāstus un iespaidus par maiņas punkta izveidi lasiet arī 5. lpp.

Aigars VENDELINAS-ĒKES
teksts un foto

Avots: Auseklis

Datums: 07-03-2023

Pēc sēklām – uz bibliotēku

(Sākums – 1. lpp.)

Skultes bibliotēkā jau otro pavasari izveidots augu un sēklu maiņas punkts, kur ikviens dārzkopības entuziasts aicināts gan dalīties ar paša vāktām kultūraugu sēklām, gan arī paraudzīt, ko jaunu savā dārzā var iesēt no citu nesuma. Jau punkta atklāšanas dienā – 1. martā – interese par to bija liela, un bibliotēkā izveidojās diezgan liels sēklu krājums.

Skultes kultūras integrācijas centra vadītāja Dace Liniņa todien bija atnesusi ne tikai sēklas, bet arī augļus – burciņu ar pašas konservētiem dzelteniem ķirštomātiņiem. Dace nemaz nezina šīs šķirnes nosaukumu, ģimenē tā iesaukta par *Lāsīti*, un tas ir vīramātes lolojums. Ļoti ražīgs, garšīgs un gadu no gada jau pierādījis kā neparasti izturīgs. – *Nu jau kādus 10 gadu es no vīramātes dabūju šī tomāta stādu. Taču viņa ir nepacietīga – dārza darbus grib sākt pēc iespējas ātrāk, tāpēc parasti stāds pie manis nonāk jau kādu metru garš, apvītis. Tad šķiet, ka nekas labs tur vairs nevar sanākt. Tomēr pēc iestādīšanas siltumnīcā ātri vien saņemams un izaug ļoti liels, kupls un, galvenais, ražīgs tomāts. Ik vasaru ģimene novāc vismaz kasti dzelteno auglīšu, kas ļoti labi glabājas. Dažkārt ar svaigiem tomātiem var*

mieloties līdz pat novembra beigām. Uz sēklu maiņas punktu Dace atnesusi *Lāsītes* sēklas, ko pagājušajā gadā savākusi pirmo reizi. Šogad arī stādus no tām mēģinās izaudzēt pati.

Dažādas sēklas no sava dārza augiem ik gadu vāc arī Mandegu iedzīvotāja Anita Graudiņa. Pāris reizi pat mēģinājusi tikt pie burkānu sēklām, tas gan nav izdevies, tomēr salātus, gurķus, lauka tomātus, zirņus, arī kartupeļus audzē no pašas vākuma. Lielākais Anitas dārgums ir kāršu pupas, kuru sēklas viņai izdevies saglabāt jau gadu desmitiem. – *Vienmēr tās esmu stādījusi, lai kur dzīvotu, un vienmēr savācu sēklas. Labprāt ar tām dalos, dodu draudzenēm, kaimiņiem. Pupiņas izaug pat divu metru garumā, ļoti skaisti zied. Un tajās nekad nav bijuši kaitēkļi. Tāpat savā dārzā Anita allaž stāda cukurzirņus. Pirmos liek zemē savā vārdadienā, 10. aprīlī, bet, lai ar zirņiem varētu mieloties visas vasaras garumā, ik pa divām nedēļām stādījumus papildina. Savukārt pupas jāstāda maijā, kad ir pietiekami silts un vairs nav gaidāmas salnas. Anitas kundze savā dārzā audzē teju visu. Rudenī parasti iestāda ziemas ķiplokus un sīpolus, sezonas laikā arī citus dārzeņus. Izaudzē arī kartupeļus. – Parasti*

domāju, ka nu jau gan vairs kartupeļus nestādīšu. Tomēr pavasarī satupīmu zemē arī 50 kartupeļu – piecas dažādas šķirnes. Pēc tam tās arī atsevišķi vienu no otras noglabāju nākamajai sezonai. Man vienai ar to pietiek. Dārzkopība ir Anitas sirdslieta. Un neiztrūkstošs akcents katru gadu viņai ir asteres. Puķu dobi veido kopā ar draudzeni, kura ievāc sēklas un izaudzē stādus.

Maiņas punktu kā lielisku iniciatīvu novērtē arī Lilija Dance. – *Ideja ir ļoti interesanta un, manuprāt, arī dzīvotspējīga. Cilvēki mūsupusē ir ļoti aktīvi, rosās savos dārzos. Lielākoties pensionāri, bet tam pievēršas arī jauni ļaudis. Vaicāta, kas aug pašas dārzā, Lilija atteic, ka dažādas kultūras, bet to sēklas pati vākt gan nemēdzot. Pārsvārā nopērk veikalā vai ar tām padalās draugi un kaimiņi. – Vairāk interesējos par puķēm. Man ir ļoti liela liliju kolekcija, ko savam priekam veidoju jau vairākus gadus, – stāsta sarunbiedre un smeļ, ka šie ziedi labi piestāv viņas vārdam, turklāt arī mājās, kurās dzīvo, sauc Lilijas.*

Sēklu kastītes plānots novietot arī Skultes multifunkcionālajā centrā, un iedzīvotāji abus maiņas punktus aicināti apmeklēt līdz pat vasaras sākumam.

Aiga VENDELĪNA-ĒĶE

Avots: Auseklis

Datums: 07-03-2023

Apes bibliotēkā varēs apmainīties ar sēklām

Otrdien, 14. martā, pulksten 12 Apes bibliotēkā tiks atklāts sēklu apmaiņas punkts. Ikviens interesents ir aicināts ņemt līdzi sēklas, kas citiem varētu būt interesantas un par kurām varētu pastāstīt citiem.

Ideja par sēklu maiņas punkta nepieciešamību Apē radusies apenietei Dainai Bindei. Uz to viņu pamudinājusi sēklu lolotāju kustība, kura ir radusies, lai saglabātu vietējās sēklas no izzušanas. "To var salīdzināt, tāpat kā savulaik Krišjānis Barons glāba tautasdziesmas no aizmirstības. Sēklu

daudzveidība pēdējos gados ir kastrofāli samazinājusies, un Latvijā vairs rūpnieciski tikpat kā netiek audzētas sēklas. Kā viens no šādiem piemēriem ir par krūmu dillem – tās pie mums rudenī vairs nenobriedina sēklas, jo tiek audzētas siltākos platuma grādos un pie mums vairs nepaspēj nogatavoties. Tāpēc ir ļoti svarīgi saglabāt vecmāmiņu senās kultūraugu šķirnes un dalīties ar tām ar vismaz trīs cilvēkiem. Tādā veidā mēs iestājamies par to, lai saglabātos daudzveidīgs augu sugu genofonds," skaidro D. Binde un min, ka pavisam nesen piedalījies arī

Latvijas Permakultūras biedrības sēklu lolotāju apmācības, kur gūtas jaunas atziņas un vērtīgas atklāsmes par to, kādēļ svarīgi pašiem ievākt sēklas. Vainagojoties jaunām zināšanām, apmācību dalībniekiem tika dota zaļā gaisma, lai paši izveidotu sēklu apmaiņas punktus tuvāk savai dzīvesvietai. D. Bindei tā, protams, ir Ape.

Plānotajā pasākumā viņa iepazīstinās ar sēklu lolotāju kustību, kā pareizi ievākt sēklas, kā notiek sēklu maiņas punkta darbība. Apmeklētājiem tiks dota iespēja pierakstīt, kādas sēklas viņi ir atnesuši, kāda ir to izcelšanās/saglabāša-

nas vēsture. Ja kādam būs piedāvājuma arī kādi interesanti stādi pavasarim, tad arī šādu informāciju varēs uzrādīt, lai arī citi būtu lietas kursā un nepieciešamības gadījumā zinātu, kur meklēt sev interesējošus stādus.

"Pirms diviem gadiem bibliotēkā vadīju pasākumu par permakultūru, tāpēc pastāstīšu arī par pāris jaunām aktivitātēm, kas nodarbina mani pēdējā gada laikā. Varbūt kādai mammai būs saistoša informācija par dažreiz izmantojamām, mazgājāmām autiņbiksītēm mazulīem un to lietošanu, kā arī pastāstīšu,

kā pagatavot ziepes pilnīgi no nulles. Pavadišim skaisti un radoši laiku kopā, uzblendēsim arī kādu garšīgu vitamīnu smūtiju un ieskanāsim pasākumu ar dziesmu," pasākuma gaitu ieskicē D. Binde.

Viņa atklāj, ka sēklu apmaiņas punkta apmeklētājiem būs iespēja atstāt kontaktus arī par stādu maiņu vēlāk sezonā. Permakultūras aktiviste cer uz iedzīvotāju atsaucību un izsaka cerību, ka šāds sēklu apmaiņas punkts izvērtīsies par paliekošu un noturīgu tradīciju vietējā kopienā. ☒

— Ilze Fedotova

Avots: Ziemeļlatvija

Datums: 10-03-2023

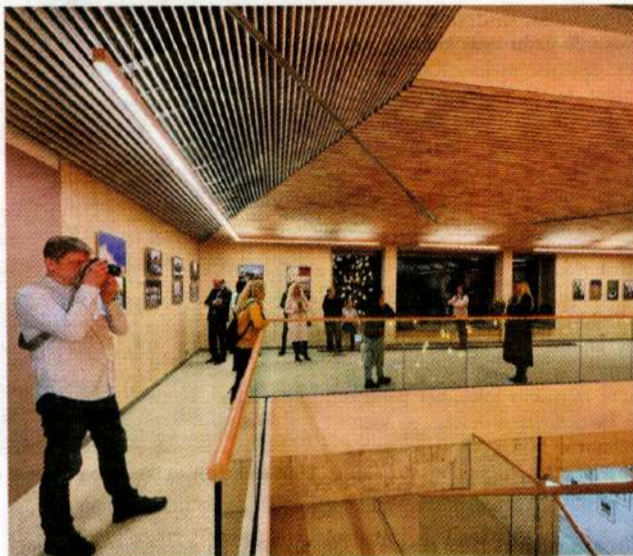
Foto klubam trīs izstādes vienlaikus

OVV

Laikraksta sadarbības partnerim Foto klubam «Ogre» marts ir sevišķi ražīgs mēnesis – pilsētā vienlaikus apskatāmas trīs kluba biedru un draugu radīto fotogrāfiju izstādes.

Ogres Centrālajā bibliotēkā, 1. stāva ātrijā, skatāma izstāde «Sievietes iedvesmots stāsts». Pavasaris tradicionāli saistās ar sievietes tēmu – no Mātes dienas un sievišķības svinēšanas līdz pat līdztiesības jautājumiem, kas vēsturiski bija pamatā 8. marta atzīmēšanai. Foto klubs «Ogre» savas vairāk nekā 50 gadu ilgās darbības laikā ir vairākas reizes veidojis izstādes par tēmas daudzveidību. Izstādē piedalās 8 autori un katrs fotogrāfs veido savu neatkarīgu vēstījumu.

Savukārt bibliotēkas 2. stāvā apmeklētājiem tiek piedāvāta izstāde «Rajons. Šodiena». Foto klubs «Ogre» lepojas ar savām bagātīgajām tradīcijām, kas Ogres vārdu ir ierakstījušas Latvijas fotogrāfijas vēsturē. 15 gadu klubu vadīja izcilais latviešu fotogrāfs Egons Spuris (1931–1990). Viņa cikls «Ri-

Mirklis no izstāžu atklāšanas pasākuma

gas proletāriešu rajoni. 19. gadsimta beigās, 20. gadsimta sākums» ir iekļauts Latvijas Kultūras kanonā kā vienīgais darbs fotogrāfijā. Kluba jaunajai paaudzei ir izveidojusies tradīcija kopš 2016. gada doties ikgadējā foto ekspedīcijā pa Rīgas apkaimi, kurā joprojām atpazīstama fotogrāfiju ciklā redzamā vide. Fotogrāfijās ir atpazīstams tas

pats rajons, taču cits laiks un citi autori.

Trešā foto izstāde martā apskatāma Kafijas namiņā blakus bibliotēkai. Autori no Ogres novada un visas Latvijas paskatījušies uz slavenā novadnieka Vilhelma Purviša dzīvi un darbiem caur fotogrāfiju – «Dažādība. V. Purvītim – 150».

Izstādes atvērta bibliotēkas darba laikā. ●

Avots: Ogres Vēstis Visiem

Datums:07-03-2023

Aicina klausīties dzeju un dalīties atmiņās

SĒRENE. 14. martā pulksten 14 Sērenes pagasta bibliotēkā interesei aicināti uz tikšanos ar fotogrāfi un dzejdari Sandru Vanagu. “Ar lielu prieku aicinu satikties ar viņu, kura Sērenes vārdu ir iedzīvinājusi gan dzejā, gan fotogrāfijās. Klausīsimies gan jaunāko dzeju, gan runāsim par Sēreni un sēreniešiem laiku lokos. Atcerēsimies, kādas pārvērtības skārušas Sērenes kultūrvēsturisko telpu un ne tikai. Ja arī jums ir kādas vēsturiskas fotogrāfijas, atmiņu stāsti vai lietas, kas nodēvētu novadpētniecības istabai, ar pateicību pievienošu jau esošajam krājumam,” aicina bibliotēka vadītāja Rea Vovere. Sandras Vanagas fotogrāfijas un dzeja publicēta arī laikrakstā “Staburags”. ◆

Avots: Staburags

Datums: 10-03-2023

Klāt Lielie lasīšanas svētki

Ar «Lielajiem lasīšanas svētkiem Talsos» noslēdzas novada «Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas» lasīšanas maratons. Pasākumā Talsu Galvenā bibliotēka aicina pulcēties novada čaklākos lasītājus.

Lasīšanas eksperti tiksies 9. martā 11.00 Talsu sporta namā. Ar koncertu pasākuma noslēgumā centīgo žūriju sveiks dziedātāja, mūziķe un dziesmu autore Katrīna Dimanta. Pasākuma laikā noskaidros un suminās Lasīšanas maratona 2022. gada populārākās un vērtīgākās grāmatas, kuras izvērtējuši «Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas» 22 novada publisko un skolu bibliotēku eksperti. Īpašu apsveikumu grāmatām laureātiem būs sarūpējuši Talsu pamatskolas skolēni.

Savukārt piektdien, 10. martā, 18.00 Talsu Galvenajā bibliotēkā

viesosies rakstniece Dace Vīgante. Lasītājiem jau pazīstami autores trīs stāstu krājumi («Ledus apelsīns», «Tad redzēs», «Bumbulītis») un nu jau arī pirmais romāns — «Romantiķis». Daces Vīgantes jaunākais romāns «Romantiķis» ir viens no pretendentiem, kas izvirzīts Latvijas Literatūras gada balvai. Romāna galvenais varonis Haralds Vindenijs ir motorsporta entuziasts, kurš pirmo mīlestību pieredzēja trīspadsmit gadu vecumā, un tas bija... motocikls. Vindenijs tēlu raksturo ātrums, spēks, aizrautība teju līdz tumšam neprātam. Detalizētās ātrumsaķīkšu epizodes autore restaurējusi pēc sava tēva dienasgrāmatas, dzīvi iejutusies sacensību gaitā un atmosfērā, ik detaļu saskaņojot ar vairākiem profesionāliem motorsportistiem.

Andžejs Beļevičs,
Talsu Galvenās bibliotēkas
sociālo mediju speciālists

Avots: Talsu Vēstis

Datums: 07-03-2023

Blomēnietis Reinholds Nulle atklāj pagasta ainavas gadalaiku griežos

Šomēnes Blomes bibliotēkā ir apskatāma Reinholda Nulle fotogrāfiju izstāde "Blome gadalaiku griežos".

Fotogrāfijas var redzēt Blomes centrā, "Siļķītes" (kur kādreiz atradās skola), Blomes tautas namu, Blomes dzirnavezeri, kā arī citus objektus, kurus vietējie noteikti atpazīs. Kā atklāj fotogrāfiju autors, izstādē būs apskatāmas teju 30 dažāda izmēra fotogrāfijas, lielākā daļa no tām ir uzņemtas ar dronu.

Reinholds stāsta, ka ideja par izstādes rīkošanu radusies Blomes bibliotēkas vadītāji Evitai Bormanei, kurai bija informācija par Reinholda aizraušanos ar fotografēšanu. "Pa šiem gadiem man bija sakrājušās dažādas fotogrāfijas, kurās Blomes pagasta ainavas esmu bildejis dažādos gadalaikos. Briedi, kad Evita uzrunāja mani par izstādi, piekritu savu fotogrāfiju izvietošana Blomes bibliotēkā," viņš papildina.

Reinholds atklāj, ka fotografēšana ir viņa hobijs, pamatnodarbošanās ir saistīta ar telekomunikāciju nozari. "Viss sākās ar to, ka dzīvē iestājās periods, kurā nolēmu pamest darbu ofisā. Tad arī iegādājos dronu un kopā ar draugiem devāties ceļojumā uz Norvēģiju. Tur tapa skaisti dabas skati. Publicēju tos "Instagram", ātri vien man pieauga sekotāju loks. Cilvēku atsauksmes liecināja, ka viņiem patiek redzētā. Tas deva motivāciju, sāku arvien nopietnāk aizrauties ar fotografēšanu, jo līdz tam fotomāksla mani nebija saistījusi," viņš atklāj.

Vēlāk jau pašmācības ceļā, internetā iegūstot vajadzīgo informāciju, sācis mācīties tehniskās lietas, kas apgūstamas, lai attiecīgi iegūtu pēc iespējas kvalitatīvākas bildes,

kā bildejot ar jaudīgu tālrūni, tā arī izmantojot dronu.

Dzimtajā pusē – Blomē – atgriezies pirms diviem gadiem. Kādu laiku padzīvojis Rīgā, kā arī gadu bijis prom no Latvijas – Erasmus plus programmas ietvaros iepazinis Spāniju, tās kultūru un cilvēkus, kā arī uzlabojis un pilnveidojis prasmes fotomākslas lauciņā. Viņa izvēlētais pieredzes apmaiņas programmas projekts tiešā veidā bijis saistīts ar fotografēšanu un video uzņemšanu pasākumos, bilžu apstrādi un to publicēšanu sociālajos tīklos.

Sobrīd Reinholdam ir iespēja strādāt attālināti, tādēļ viņš var strādāt arī no laukiem. "Kādu laiku domāju, ka fotografēšana kļūs par maizes darbu, taču dažādu iemeslu dēļ tā nenotika. Tas man vairāk brīvā laika pavadīšanai, atpūtai un savam priekam. Ja tā var teikt, tad esmu izgājis pilnu apli, tagad esmu atgriezies tajā pašā darbā, kur strādāju Rīgā, – telekomunikāciju nozarē, taču ar atšķirību, ka tagad varu strādāt attālināti. Tas nozīmē, ka varu dzīvot šeit un izbaudīt lauku dzīves priekšrocības, kuru manā izpratnē ir gana daudz – miers, brīvība, klusums, dabas tuvums ir tikai daži no piemēriem," pauž blomēnietis, kurš pēc iegūtās izglītības ir tieši elektronikas un telekomunikāciju speciālists.

Viņam pašam visvairāk patiek bildēt dabas objektus un ainavas. Protams, ir fotografēti arī pasākumi un portreti, bet tas ir pavisam kas cits. "Dabas fotogrāfija ir mans lauciņš. Paņemu somu ar fotoaparātu un dronu, iekāpu automašīnā un dodos ceļā, kur acis rāda. Kad pamanu ko aizraujošu, ņemu rokās kameru vai palaižu gaisā dronu.

Pilnībā koncentrējos procesam, tad sanāk pats labākais rezultāts," teic Reinholds.

Taujāts, vai šo gadu laikā nav atgadjūšās kādas ķibeles ar dronu, viņš atzīst, ka šajā ziņā viss ir kārtībā, ir iemācījies gana labi ar to apieties. "Ir gadījies, ka drons ietriecas kokā. Tad sūtīju uz remontu, jo ierīcei vēl nebija beidzies apdrošināšanas laiks kopš iegādes. Par laimi, dronu pazaudējis neesmu. Man gan ir zināmi cilvēki, kuri dažādu iemeslu dēļ ir pazaudējuši savus bezpilota lidaparātus. Fotografēšana ar dronu ir jāplāno un noteikti nav izdarāma jebkurā iedomātā laikā. Pilotam ir jāiepazīstas ar lidošanas apstākļiem, jāizvērtē riski un jāsaplāno, kā vislabāk paveikt iecerēto uzdevumu. Lidošana nereti ir saistīta ar dažādiem ierobežojumiem, kā rezultātā ir jāveic saskaņošana pie fotografejamās teritorijas piegulošo objektu pārvaldniekiem vai ar Civilās aviācijas aģentūru, tas bieži vien ir dažādu pasākumu laikā," atklāj Reinholds un dara zināmu, ka viņš dronu izmanto saskaņā ar likumu. Proti, esmu apguvis nepieciešamās zināšanas un ieguvis bezpilota transportlīdzekļa vadīšanas apliecību. "Piekritu tam, ka nepārdomāta dronu izmantošana dabā var kaitēt dzīvniekiem un putniem. Drona izmantošana dabas filmēšanai jāveic saskaņā ar bezpilota lidaparātu vadīšanas noteikumiem, piemēram, atļauts dronu izmantot līdz 120 metru augstumā. Droni pievērsī putnu uzmanību. Vairākkārt esmu novērojis, ka tie salido ap dronu, apliecinot ziņkāri. Ja prot vadīt aparātu, tad nekāds kaitējums tiem netiek nodarīts," par dronu lietošanu saka fotogrāfs.

Reinholds Nulle cer, ka bibliotēkas apmeklētāji un ne tikai atradīs laiku iepazīties ar izstādes darbiem, tādējādi katrs varēs paceļot pa Blomes pagastu visos gadalaikos.

FOTO: NO PERSONĪGĀ ARHĪVA

Bieži vien tiek bildēta arī tuvākā apkārtnē ap Blomi, kā rezultātā ir tapušas arī Smiltēnes fotogrāfijas no putna lidojuma. Viņš pieļauj domu, ka tuvākajā nākotnē

arī Smiltēnē tiks rīkota viņa darbu fotoizstāde, lai plašākai publikai parādītu šīs puses skaistākos skatus. ☒

— Ilze Fedotova

Avots: Ziemeļlatvija

Datums: 07-03-2023

Izstāde ziedu noskaņās

Līdz 3.aprīlim Gulbenes novada bibliotēkā apskatāma stāmerenietes Velgas Makstenieces zīmējumu izstāde "Mans puķu dārzs".

"Dzirkstele" jau rakstīja, ka Velgai ir nenoliedzams talants zīmēt ziedus. Un viņa ir priecīga, ka tagad viņas zīmētos ziedus var apskatīt publiski. Doma par izstādi viņai radās, pateicoties bibliotēkas darbiniecei Ivetai Ericai, kura klātienē redzēja Velgas darbus.

"Viņa bija tā, kas teica: Velga, tev jāriko izstāde, lai citi arī redz! Pirms Ziemassvētkiem saņēmām zvaniņu no bibliotēkas darbinieces Ilvitas Kļaviņas, kura uzaicināja sarīkot izstādi novada bibliotēkā. Šāda mēroga un apjoma izstāde man ir pirmo reizi. Biju bezgala priecīga par šādu iespēju! Tas mani radīja tādu iedvesmu un enerģiju! Zīmēju un krāsoju katru dienu – 5 līdz 6 stundas dienā. Šoziem tapa vairāk nekā 20 darbiņi. Dominējošā, protams, bija puķu tēma. Mēģināju zīmēt arī kaut ko citu. Uzzīmēju savu pirmo ziemas skatiņu ar rietošo saulīti. Tad bija sarkankrūtīšu tēma, kas pašai ļoti patika. Uz Ziemassvētkiem zīmēju pati kartītes, kas aizceļoja

FOTO: GATIS BOGDANOVIS

IZSTĀDĒ SKATĀMI vairāk nekā 30 ļoti skaisti Velgas Makstenieces darbi.

uz pastkastītēm. Pēc jaunā gada prāts jau nesas uz pavasari. Sāku zīmēt pavasara puķes – narcises, tulpes. Pirmo reizi uzzīmēju zilās

vizbulītes. Liekas, ka sanāca jaukas. Maniem mīļajiem izstādes vērotājiem lai katra diena ir kā plaukstoša puķīte, kas reibina ar

savu smaržu un skaistumu!" saka Velga. ☑

— Inita Savicka

Avots: Dzirkstele

Datums: 10-03-2023